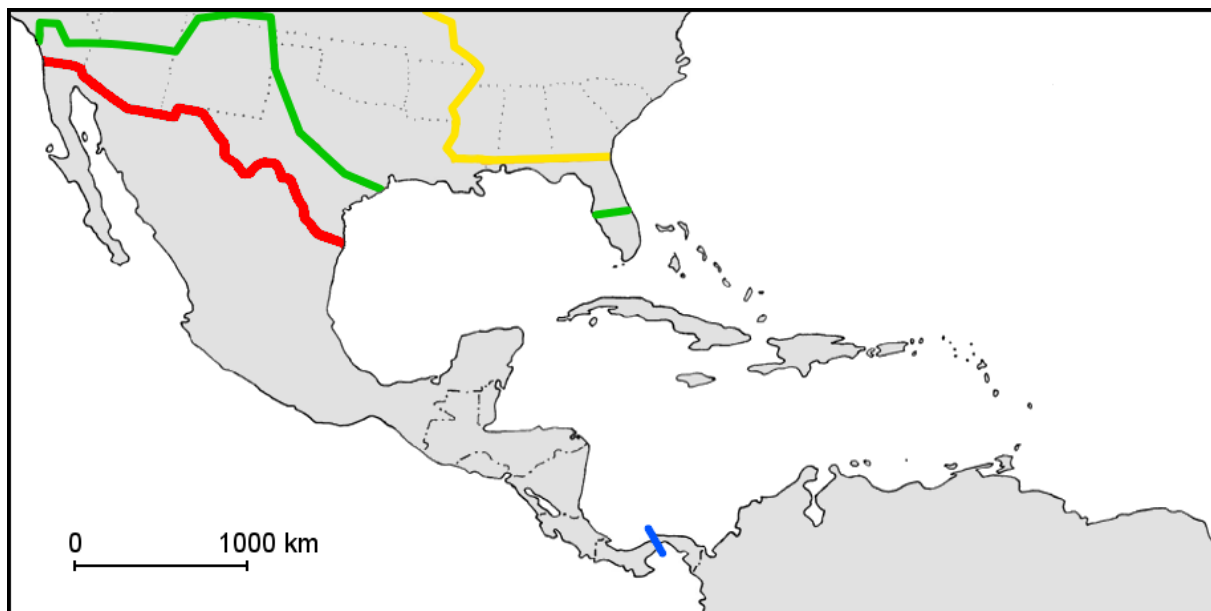


ROZWIĄZANIA

Zadanie 1.

A. Na schematycznej mapie narysuj:

- granicę lądową między Ameryką Północną i Ameryką Południową (niebieską kredką)
- granicę Ameryki Łacińskiej (czerwoną kredką)



B. Wyjaśnij, co oznacza termin „Ameryka Łacińska”.

Ameryka Łacińska to nazwa kręgu kulturowego wywodzącego się z łacińskiego pnia kulturowego. Kultura Ameryki Łacińskiej jest zakorzeniona w kulturze iberyjskiej (język, alfabet oraz religia katolicka), co jest efektem podboju jej obszaru przez Hiszpanów i Portugalczków. Po asymilacji kultur indiańskich i afrykańskich doszło do powstania oryginalnej kultury latynoamerykańskiej.

C. Obecne położenie granicy Ameryki Łacińskiej jest inne niż w przeszłości. Napisz, kiedy dochodziło do zmiany położenia tej granicy, w jaki sposób oraz jakie były tego przyczyny.

Pod koniec XV w. rozpoczął się podbój przez Hiszpanię południowej i południowo-zachodniej części Ameryki Północnej. W 1776 r. do Hiszpanii należały Floryda, Teksas, Nowy Meksyk oraz wyspy na Morzu Karaibskim, natomiast do Francji należała Luizjana (granica żółta na mapie). W XIX w. USA powiększało swoje terytorium bądź odkupując prowincje, bądź w wyniku wojny zdobywając lub anektując nowe obszary. W 1853 r. ustalono granicę USA-Meksyk.

D. Podaj jaki proces powoduje, że granica Ameryki Łacińskiej obecnie nie ma charakteru granicy ostrej.

Występująca od dłuższego czasu migracja Latynoamerykanów (głównie Kubańczyków i Meksykanów) do USA doprowadziła do tego, że południowa część tego państwa, zwłaszcza Floryda i dorzecze Rio Grande, jest obecnie zamieszkiwana głównie przez osoby tego pochodzenia (granica zielona na mapie).

Zadanie 2.

A. W niemal każdym państwie w Ameryce Łacińskiej językiem urzędowym jest język hiszpański. Inaczej jest w Brazylii, w której językiem urzędowym jest język portugalski. Napisz, kiedy i w jaki sposób doszło do podziału Ameryki Łacińskiej na strefy językowe.

Podział Ameryki Łacińskiej na strefy językowe jest konsekwencją ustaleń zawartych w traktacie z Tordesillas z 1494 r. oraz poprzedzonych kilkoma bullami papieskimi. Zgodnie z jego treścią granica między terytorium podbitym przez Hiszpanię i Portugalię w Ameryce została ustalona na południku położonym ok. 2 tys. km na zachód od Wysp Zielonego Przylądka. Nowo podbite ziemie położone na zachód od tego południka zostały przyznane Hiszpanii, zaś na wschód od niego – Portugalii.

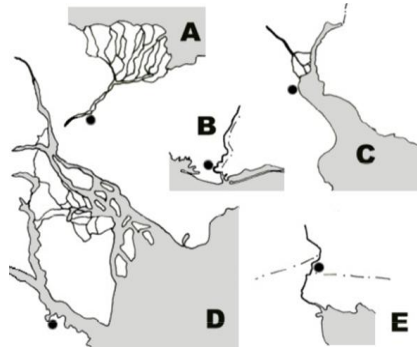
B. Podaj nazwę państwa (nie terytorium zależnego) w Ameryce Łacińskiej, w którym językiem urzędowym jest:

- a) język francuski: **Haiti**
- b) język holenderski: **Surinam**
- c) język angielski (państwo kontynentalne, nie wyspiarskie): **Belize, Gujana**

Zadanie 3.

Rozpoznaj ujścia rzek Ameryki Łacińskiej przedstawione na schematycznych mapach. Wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli nazwy rzek oraz nazwy miast leżących w pobliżu ich ujścia (miasta na mapie oznaczone czarnymi kropkami).

Uwaga! Wszystkie mapy wykonano w jednakowej skali. Orientacja map została zmieniona.



| Mapa | Rzeka | Miasto |
|------|---|-----------------------|
| A | Orinoko | Ciudad Guayana |
| B | Rio Grande (Rio Bravo del Norte) | Matamoros |
| C | La Plata (Parana) | Buenos Aires |
| D | Amazonka | Belem |
| E | Kolorado | Yuma |

Zadanie 4.

A. Wśród wymienionych niżej roślin podkreśl te, które pochodzą wyłącznie z Ameryki Łacińskiej.

Uwaga! Za udzielenie złych odpowiedzi będą przyznawane punkty ujemne.

ananas, banan, dynia, juta, kakaowiec, kauczukowiec, kawa, kukurydza,
maniok, papryka, pomidor, ryż, trzcina cukrowa, wanilia, ziemniak

B. Wśród wymienionych niżej zwierząt podkreśl te, które występują w warunkach naturalnych jedynie w Ameryce Południowej (endemity).

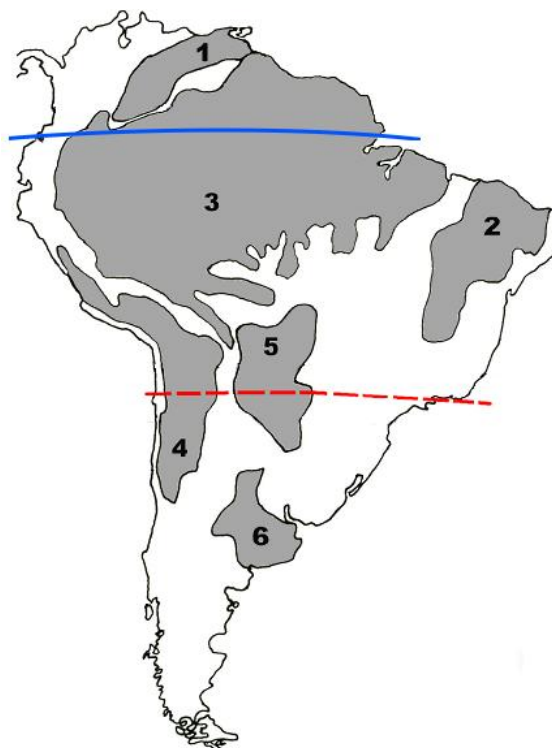
Uwaga! Za udzielenie złych odpowiedzi będą przyznawane punkty ujemne.

anakonda, alpaka, boa, dingo, dromader, emu, grizzly, guanaco (gwanako), jak, kapibara
kapucynka, kojot, kondor, lampart, mamba, mrówkojad, pirania, świnka morska, tukan, wyjec

Zadanie 5.

Na schematycznej mapie narysuj równik (niebieską kredką) i Zwrotnik Koziorożca (czerwoną kredką).

Uwaga! Ponieważ mapa została wykonana w odwzorowaniu azymutalnym ukośnym, żaden z równoleżników nie będzie na niej linią prostą.



Zadanie 6.

Poniżej każdego opisu formacji roślinnej w Ameryce Południowej wpisz jej nazwę oraz cyfrę, którą na mapie oznaczono obszar jej występowania. Nazwy formacji wybierz spośród następujących:

chaco, catinga, dżungla, llanos, makia, pampa, pantanal, paramo, puna, selva

- A. Na równinie akumulacyjnej, często zalewanej przez powódzie, rośnie wilgotna sawanna. Duży udział na tym obszarze ma też roślinność bagienna i wodna. W nieco suchszych siedliskach występują zagajniki z potężnymi drzewami.
nazwa formacji roślinnej: **pantanal**
obszar występowania: **5**
- B. Na wilgotnej równinie, okresowo zalewanej przez powódzie, rośnie bardzo bogata florystycznie sawanna. Dominują w niej trawy o wysokości do 2 metrów, gdzieś palmy rosnące pojedynczo lub tworzące zagajniki, w dolinach zaś lasy galeriowe. Identyczną nazwę nosi jednostka orograficzna.
nazwa formacji roślinnej: **llanos** obszar występowania: **1**
- C. Obszar o urozmaiconej rzeźbie porośnięty przez widne lasy zrzucające liście w porze suchej. Cechują je niezbyt wysokie drzewa, najczęściej kolczaste, liczne zarośla cierniste i sukulentowe. W dnie lasu rośnie sucha sawanna, bujniejsza roślinność występuje w obniżeniach terenu, zwłaszcza w dnach dolin. Obecnie obszar ten jest wykorzystywany jako pastwiska oraz pod uprawę zbóż i bawełny.
nazwa formacji roślinnej: **catinga** obszar występowania: **2**
- D. Wysokotrawiasty step porasta niemal bezdrzewną równinę. W zachodniej części regionu jest on nieco wilgotniejszy, we wschodniej – suchszy i bardziej zakrzaczony. Step tworzą wysokie (średnio 120 cm) twarde trawy o wyraźnej kępowej strukturze. Obecnie obszar ten prawie w całości jest wykorzystywany pod uprawę.
nazwa formacji roślinnej: **pampa** obszar występowania: **6**
- E. Bardzo bogaty florystycznie, wysokopienny, wiecznie zielony, wilgotny las równinowy. Drzewostan niemal wyłącznie liściasty, o wyraźnej wielowarstwowej strukturze. W lesie tym licznie występują liany, epifity, natomiast runo jest rzadkie z powodu niedoboru światła.
nazwa formacji roślinnej: **selva** obszar występowania: **3**
- F. Wysokogórska formacja roślinna o charakterze półpustynnym. Dominują suchoroślowe trawy, kępowe krzewinki, rośliny poduszkowate i pojedyncze krzewy. W obniżeniach bezodpływowych występuje roślinność słonolubna, zaś w miejscach osłoniętych od wiatru – wiele gatunków kaktusów. Ku południowi wzrasta udział roślinności twardej.
nazwa formacji roślinnej: **puna** obszar występowania: **4**

Zadanie 7.

A. Podaj 3 cechy rzeźby masywu Andów.

| | |
|---|--|
| 1 | Andy składają się z wielu równoległych do siebie pasm górskich, między którymi występują głębokie kotliny. |
| 2 | W Andach występuje rzeźba wulkaniczna (neki, stożki wulkaniczne itp.). |
| 3 | W Andach występuje rzeźba polodowcowa (cyrki lodowe, doliny U-kształtne itp.). |

B. Na podstawie diagramów klimatycznych uporządkuj według szerokości geograficznej wybrane stacje klimatyczne w Andach (A-G).

stacja położona najdalej na północ: **A lub D**
D lub A
E
F
G
B

stacja położona najdalej na południe: **C**

C. Podaj 3 cechy charakterystyczne zróżnicowania klimatycznego Andów. Wyjaśnij przyczyny zróżnicowania.

| | Cecha | Przyczyna |
|---|--|--|
| 1 | piętrowość klimatyczna | zróżnicowanie wysokości n.p.m. |
| 2 | zmniejszanie się średniej temperatury powietrza w kierunku południowym | duża rozciągłość południkowa Andów |
| 3 | rzadkie występowanie opadów w kotlinach śródgórskich | otoczenie kotlin przez wysokie pasma górskie |

